

28.6.2006

Dnro 2033/4/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä

VIIVÄSTYS TYÖTTÖMYYSTURVAVALITUKSEN KÄSITTELYSSÄ

1

KANTELU

Kantelija arvosteli työttömyysturvalautakunnalle 5.10.2004 osoittamassaan valituskirjelmässä Kansaneläkelaitoksen Suonenjoen toimistoa viivyttelystä valituksensa käsittelyssä. Kantelija oli pyytänyt työttömyysturvalautakuntaa tarvittaessa siirtämään asian tältä osin toimivaltaiselle viranomaiselle.

Työttömyysturvalautakunta jätti 29.4.2005 antamallaan päätöksellä kantelijan Suonenjoen toimiston menettelyyn kohdistaman arvostelun toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta ja ilmoitti siirtävänsä asian eduskunnan oikeusasiamiehelle käsiteltäväksi. Työttömyysturvalautakunta siirsi 30.6.2005 päivätyllä kirjeellään asian oikeusasiamiehen käsiteltäväksi.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Kannanotto

Katson Kansaneläkelaitoksen Suonenjoen toimiston menetelleen lainvastaisesti siinä, että se on vastoin työttömyysturvalain 12 luvun 4 §:n 2 momenttia siirtänyt kantelijan Kansaneläkelaitokselle 30.7.2004 toimittaman valituskirjelmän edelleen työttömyysturvalautakunnalle valituksena käsiteltäväksi vasta 21.9.2004.

Perustelen kannanottoani seuraavasti.

3.2

Kansaneläkelaitoksen selvitys

Kansaneläkelaitoksen Suonenjoen toimisto antoi kantelijalle 1.7.2004 päätöksen työmarkkinatuesta. Kantelija haki päätökseen muutosta toimistoon 30.7.2004 toimittamallaan valituksella. Toimisto pyysi asiaan työvoimaviranomaisen lausunnon. Se valmistui 11.8.2004 ja saapui toimiston käsityksen mukaan sille todennäköisesti heti valmistumisen jälkeen. Tältä osin toimisto ei pysty varmistumaan täsmällisestä saapumispäivästä. Suonenjoen toimisto antoi lausuntonsa valituksen johdosta sekä postitti valituksen,

lausuntonsa ja muut asian asiakirjat 20.9.2004 työttömyysturvalautakuntaan, jonne ne saapuivat 21.9.2004.

Suonenjoen toimisto myöntää selvityksessään, että kantelijan valitusasian käsittelyssä on tapahtunut 11 päivän ylimääräinen viive. Viive on sen mukaan aiheutunut valitusasioiden manuaalisesta seurannasta ja lausunnonantajan varamiesjärjestelmän toimimattomuudesta. Sanottuna ajankohtana valitusasioiden käsittely oli keskitetty toimistonjohtajalle, joka oli ollut vuosilomalla 28.8.2004 saakka. Toimiston mukaan asian käsittelyn keskeneräisyys tuli ilmi mahdollisesti kantelijan oman yhteydenoton perusteella 20.9.2004. Toimisto ilmoitti yrittäneensä korjata viiveen vaikutuksia kiirehtimällä kantelijan valitusasian käsittelyä muutoksenhakuelimessä.

Toimiston mukaan nykyisin valitusasioiden käsittelyä seurataan myös sähköisesti, mikä mahdollistaa sen varmistamisen, että valitusten käsittely tapahtuu lain edellyttämällä tavalla. Toimisto uskoo, että kantelijan valitusasian käsittelyn viivästyminen oli yksittäinen tapaus.

Länsi-Savon vakuutuspiiri on ilmoittanut muistuttavansa piirinsä kaikkia muutoksenhakuasioita käsitteleviä toimihenkilöitä valitusasioiden lainmukaisesta käsittelystä. Itä-Suomen aluekeskus katsoo tapauksen korostavan varahenkilöjärjestelyjen merkitystä avainhenkilöiden lomien aikana. Hallinto-osasto on ilmoittanut korostaneensa toimistoille muutoksenhakua koskevien määräaikojen olevan sitovaa lainsäädäntöä. Se on lausunnossaan lisäksi viitannut Kansaneläkelaitoksen kaikille toimihenkilöille 6.5.2005 osoitettuun viestiin, jossa määräaikojen sitovaa luonnetta on viimeksi korostettu.

3.3

Suonenjoen toimiston menettelyn arviointia

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Säännös velvoittaa viranomaista pyrkimään kaikissa käsittelemissään asioissa mahdollisimman joutuisaan käsittelyyn. Käsittelyn joutuisuus on tärkeää yksilön oikeusturvan kannalta. Vuodesta 2004 alkaen viivytyksettömästä käsittelystä on säädetty lisäksi hallintolaissa, jonka 23 § velvoittaa viranomaisia käsittelemään asian ilman aiheetonta viivytystä.

Käsitykseni mukaan erityisesti sosiaalivakuutusasioiden käsittelyn tulisi olla joutuisaa. Esimerkiksi työmarkkinatukiasioissa asiassa annettavalla päätöksellä on usein taloudellisesti suuri merkitys asianosaiselle. Sen vuoksi niitä koskevat asiat tulisikin käsitykseni mukaan käsitellä mahdollisimman nopeasti.

Hallintolakia sovelletaan Kansaneläkelaitoksen toimintaan myös silloin, kun etuusasiaa käsitellään laitoksessa muutoksenhakuasiana tai itseoikaisuna. Näin ollen hallintolaissa säädetty velvollisuus käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä koskee myös etuusasiassa tehdyn valituksen käsittelemistä. Sen

lisäksi eri etuuslaeissa on säädetty nimenomaisista määräajoista, joiden puitteissa Kansaneläkelaitoksen on valituksia käsiteltävä.

Työttömyysturvalain 12 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen on nimittäin, jos se ei hyväksy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitettyjä vaatimuksia, toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Lainkohdan 3 momentin mukaan se voi poiketa määräajasta, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Hallituksen esityksessä työ- ja kansaneläkelainsäädännön muutoksenhakusäännösten uudistamisesta (HE 117/1994) todetaan, että edellä kerrotulla sääntelyllä on tarkoitus korostaa laitosten vastuuta asioiden käsittelemisessä. Säännösten avulla on haluttu myös nopeuttaa asioiden käsittelyä.

Suonenjoen toimisto lähetti 1.7.2004 antamansa päätöksen kantelijalle 2.7.2004. Valitusaika päätökseen on näin ollen päättynyt 9.8.2004. Työttömyysturvalain edellä kerrotun säädöksen mukainen pääsääntöinen määräaika siirrolle päättyi 8.9.2004.

Toimisto on hankkinut valituksen käsittelyyn lausunnon työvoimaviranomaiselta, mutta sen toimisto on saamani selvityksen mukaan saanut jo 11.8.2004. Muuta lisäselvitystä valituksen käsittely Kansaneläkelaitoksessa ei ole nähdäkseni vaatinut.

Suonenjoen toimisto lähetti valituksen ja sen johdosta antamansa lausunnon työttömyysturvalautakunnalle 20.9.2004. Toimisto ylitti siis laissa säädetyn 30 päivän määräajan 11 päivällä.

Pidän tärkeänä, että Kansaneläkelaitos noudattaa tarkasti laissa valituksen käsittelylle säädettyjä määräaikoja. Laissa säädetty 60 päivän määräaika on ehdoton ja myös 30 päivän määräajan ylittäminen edellyttää lisäselvityksen tarvetta, minkä lisäksi määräajan ylittymisestä on ilmoitettava muutoksenhakijalle.

Käsitykseni mukaan määräajan noudattamisen laiminlyönti ei ole hyväksyttävää loma-ajan varamiesjärjestelyjen toimimattomuuden perusteella. Työjärjestelyt on käsitykseni mukaan hoidettava siten, että toimistot pystyvät toimimaan laissa säädettyjen määräaikojen puitteissa myös lomakausina.

Määräajan ylitys tapauksessa on jäänyt onneksi suhteellisen lyhyeksi, mikä johtuu tosin saamani selvityksen mukaan kantelijan omasta aktiivisuudesta. Lisäksi toimisto on nähdäkseni asianmukaisesti ilmoittanut työttömyysturvalautakunnalle valitusasian käsittelyn viivästymisestä Kansaneläkelaitoksessa ja pyytänyt lautakuntaa kiirehtimään valituksen

käsittelyä. Valituksen käsittely lautakunnassa kesti kuitenkin noin seitsemän kuukautta ja oli lautakunnan keskimääräisen käsittelyajan mukainen, joten kiirehtimispyynnöllä ei näyttäisi olleen suurta merkitystä asian käsittelyaikaan.

Käsitykseni mukaan asiassa ei ole myöskään ilmennyt aihetta epäillä, että Suonenjoen toimisto olisi viivytellyt kantelijan valitusasian käsittelyssä. Vakuutuspiiri on myös ilmoittanut kiinnittävänsä toimistojensa huomiota määräaikojen noudattamiseen. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen keskushallinto on nyt tapahtuneen viivästyksen ajankohdan jälkeen korostanut kaikille toimihenkilöilleen määräaikojen sitovuutta, joten informaatiota määräaikojen sitovuudesta on mennyt myös tätä kautta Suonenjoen toimistolle.

4

TOIMENPITEET

Saatan jaksossa 3.3 esittämäni käsitykset laissa säädettyjen määräaikojen ehdottomuudesta Suonenjoen toimiston tietoon.

Tässä mainituissa tarkoituksissa lähetän sille jäljennöksen päätöksestäni. Lähetän päätökseni tiedoksi myös Kansaneläkelaitokselle.

- - -